

Remissyttrande

Datum 2022-10-18

Diarienummer RS 2022-03262

Ert diarienummer M2022/01364

Miljödepartementet

Rätt för klimatet (SOU 2022:21)

Västra Götaland har ett av de mest ambitiösa regionala klimatmålen i Sverige och fram till 2030 ska vi vara en fossiloberoende region. I regionen ser vi en stark klimatdriven strukturomvandling och en samlad vilja och ett engagemang att bidra till klimatomställningen.

Västra Götalandsregionen (VGR) ser därför positivt på åtgärder som syftar till att underlätta klimatomställningen och tillstyrker därför i huvudsak utredningens förslag.

Starkare styrning mot ett transporteffektivt samhälle

Ändringarna i lagstiftningen behöver ses över för att skapa ännu mer tydlighet kring vad avses med olika skrivningar. Det syns fortsatt ett stort fokus på infrastrukturåtgärder samtidigt som behovet av minskad nybyggnad av transportinfrastruktur lyfts tydligt i utredningen. Här behövs det en översyn av lagstiftningen för att kunna hantera framtida behov för tillgänglighetskapande åtgärder genom annat än infrastruktur.

Västra Götalandsregionen ser positivt på en starkare styrning mot ett transporteffektivt samhälle. Detta ligger i linje med vårt långsiktiga arbete med utveckling av transportinfrastruktur och trafikförsörjningsprogrammets målsättning om ett ökat hållbart resande där kollektivtrafik, gång och cykel ingår. Det är positivt att begreppet transporteffektivt samhälle föreslås lyftas fram tydligare i lagstiftning, förordningar och i de transportpolitiska målen.

Fyrstegsprincipen i transportplaneringen

VGR ser positivt på förslaget att statlig medfinansiering får beviljas för åtgärder som kan minska behovet av nybyggnationer eller större ombyggnationer av transportinfrastruktur genom att påverka transportefterfrågan, val av transportsätt eller genom en effektivare användning av befintlig transportinfrastruktur. Fokuset ligger dock främst på infrastrukturåtgärder snarare än breddare tillgänglighetskapande åtgärder såsom olika mobilitetsåtgärder. Det bör förtydligas att åtgärderna även kan omfatta mobilitetsåtgärder som separata eller enskilda satsningar.

Tidigare beslutade infrastrukturobjekt

Det är viktigt att aktualisering och omprövning av redan beslutade åtgärder lyfts till politisk värdering tidigt i en revideringsprocess. Däremot kan det bli svårt att hantera omprövningarna politiskt. Det tar också lång tid innan det går att ersätta redan beslutade objekt med andra åtgärder vilket kan leda till stora

underförbrukningar i nationell och regionala infrastrukturplaner. Dessutom påverkar detta infrastrukturplanernas kontinuitet.

En scenariobaserad arbetsmetodik för transportplanering

Vi ser positivt på att Trafikverket ska bistå andra planeringsansvariga myndigheter och organ vid utarbetandet av regionalt anpassade scenarier för trafik-utvecklingen. Samverkan behövs för att driva omställningen i ett alltmer komplicerat samhälle.

Transportvillkor i miljöbalken

Västra Götalandsregionen ser positivt på att transportvillkor införs för såväl gods- som persontransporter. Detta bör dock kombineras med statligt stöd för kollektivtrafikbefrämjande åtgärder.

Utvecklade stadsmiljöavtal

VGR är angeläget om att statligt stöd ska kunna ges till drift av lokal eller regional kollektivtrafik, inklusive depåer för kollektivtrafik. Detta för att kunna hantera framtidens kollektivtrafik i dess helhet.

Dagens regler för Trafikverkets infrastrukturplaner medger inte statlig medfinansiering av offentligt ägda depåer för kollektivtrafiken.

Stadsmiljöavtalen bör innefatta statsbidrag till samhällsägda depåer som erbjuds på lika villkor vid upphandlingar, och statsbidrag till spårfordon bör återinföras där det inte påverkar konkurrensförhållanden.

VGR vill att kollektivtrafikens depåer får samma status och möjlighet till statlig medfinansiering som annan grundläggande infrastruktur och att statsbidrag återinförs till spårfordon.

VGR vill också att statligt stöd ska kunna ges för en mer offensiv övergång till hållbar mobilitet, till exempel etablering av fullt utbyggd kollektivtrafik innan ett område fysiskt är fullt utbyggt så att hållbart resande etableras redan från början.

Utredningens förslag innebär fortsatt högt fokus på transportinfrastrukturåtgärder. Vi saknar ett tydligare fokus på tillgänglighetsskapande åtgärder genom andra åtgärder än infrastruktur. I förordningsförslaget behövs en mer långsiktig inriktning mot förbättrad tillgänglighet inom ramen för ett transporteffektivt samhälle.

VGR har inom ramen för den nationella planen önskat en ny pott för storstadsregionerna i paritet med stadsmiljöavtalen. Om så kan ske innebär det bättre förutsättningar för att arbeta med systemperspektivet. Depåer för kollektivtrafikens fordon behöver då inkluderas.

Länsstyrelsens roll i fysisk planering

De nya förslagen bör ge fler och kraftfullare verktyg för regionerna och andra myndigheter för att kunna jobba i linje med ett transporteffektivt samhälle. Förslagens konsekvenser behöver utvecklas och rollerna behöver förtydligas.

I frågor där regionerna har ett tydligt ansvar föreslås länsstyrelserna få utökade uppdrag och ansvar inom flera områden. Hur föreslagen påverkar regionerna gällande regionutvecklingsansvaret beskrivs inte.

Det är först med en konsekvensbeskrivning av regionutvecklingsansvaret som man kan se hur ett utökat uppdrag till länsstyrelsen påverkar regionerna och hur vi kan undvika omfattande överlapp genom tydligare lagstiftning.

Konsekvensbedömningen för regionerna behöver utvecklas där vi har ett tydligt ansvar samtidigt som länsstyrelserna föreslås få utökade uppdrag och ansvar inom flera områden.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Håkan Sandahl
Regiondirektör